HE laiksi eräistä paloturvallisuuslaitteista HE 106/2023 vp

20.2.2024

Kirsi Rajaniemi, Jaana Rajakko

Hallituksen esitys

- Lakiehdotukset
  - laki eräistä paloturvallisuuslaitteista
  - laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta
  - laki pelastuslain 74 ja 93 §:n muuttamisesta

- Uusi laki korvaa nykyisen pelastustoimen laitteista annetun lain (10/2007)
  - lain soveltamisala ei muutu
  - sääntelyn keskeinen sisältö pääosin nykyinen
- Sääntelyn rakennetta ja sisältöä on selkeytetty
  - laissa kolme asiakokonaisuutta
  - asetuksista nostettu sääntelyä lain tasolle
  - yhtenäistetty käsitteitä ja menettelyjä
  - selvennetty suhdetta muuhun lainsäädäntöön

Uuden lain rakenne

Yleiset säännökset	Paloilmoittimet ja automaattiset sammutuslaitteistot	Käsisammuttimien tarkastus ja huolto	Tuotteita koskevat vaatimukset	Valvonta ja muut säännökset
•Soveltamisala •Suhde muuhun lainsäädäntöön •Määritelmät	•Laitteiston toteutus , toiminnalliset vaatimukset ja dokumentointi •Asennusliikkeen toimintailmoitus, vastuuhenkilön pätevyysvaatimukset •Laitteiston tarkastusvelvoite ja määrävälit, uusintatarkastus, tarkastusten sisältö, tarkastuspöytäkirja ja tarkastustarra •Tarkastuslaitoksen hyväksyminen	•Käsisammuttimen tarkastus- ja huoltovelvoite ja määrävälit •Käsisammuttimien huolto- ja tarkastustyöt •Käsisammutinliikkeen toimintailmoitus, vastuuhenkilön pätevyysvaatimukset	•Yleiset vaatimukset •Tuotteiden merkinnät, tiedot ja ohjeet, kielivaatimukset •Vaatimustenmukaisuus •Palo- ja häkävaroittimet, käsisammuttimet ja pienet alkusammutustuotteet, paloilmoittimen ja sammutuslaitteiston komponentit, rakennukseen asennettavat sammutuslaitteet, savunpoistoluukut, poistumisopasteet, tehdasvalmisteiset tulisijat, väestönsuojien varusteet ja laitteet	•Valvontaviranomaiset •Viranomaisen rekisteri ja julkinen tietopalvelu •Viranomaisen toimivaltuudet •Kiellot ja pakkokeinot •Muutoksenhaku •Vastuuhenkilön koe •Ulkomailla hankittu ammattipätevyys •Vastavuoroinen tunnustaminen •Tarkastuslaitoksen tiedonsaantioikeus •Pelastus- ja rakennus-valvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuus •Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Luku 2 Paloilmoittimet ja automaattiset sammutuslaitteistot

- Laissa säädetään
  - laitteistojen asennus-, huolto- ja tarkastustöistä
  - asennusliikkeiden tehtävistä ja Tukesille tehtävästä toimintailmoituksesta
  - asennusliikkeen vastuuhenkilön pätevyysvaatimuksista ja pätevyystodistuksesta
  - asennustyön dokumentoinnista
  - tarkastuslaitosten vaatimuksista ja tehtävistä
  - tarkastusten sisällöstä
  - laitteistojen tarkastusvelvoitteesta ja määräväleistä

- Soveltamisalaan kuuluvat rakennuksiin kiinteästi asennettavat paloilmoittimet ja automaattiset sammutuslaitteistot
  - asentaminen perustuu laissa tai muussa säädöksessä olevaan velvoitteeseen
  - asentaminen perustuu rakentamislupaan tai muuhun viranomaisen lupamenettelyyn
  - paloilmoitukset liitetään Hätäkeskuslaitoksen hätäkeskustietojärjestelmään
  - liitetään vesihuoltolaitoksen verkostoon tai rakennuksen vesi- ja viemärilaitteistoon

Mikä muuttuu – Paloilmoittimet ja automaattiset sammutuslaitteistot

- Asennusliikkeen toimintailmoitus
  - vastuuhenkilöltä ei edellytetä päätoimisuutta
  - nykyiset pysyvät voimassa
- Vastuuhenkilön pätevyysvaatimukset
  - koulutusvaatimus poistuu
  - kolmen vuoden työkokemusvaatimus
  - pätevyystodistuksen määräaikaisuus poistuu
  - nykyiset todistukset uusittavissa

- Laitteiston toteutus
  - uudet vaatimukset kumoutuneiden tilalle
  - sääntely ei yhtä yksityiskohtaista
  - uudet käsitteet ja soveltamisalan tarkennus
- Tarkastusvelvoitteet
  - ensimmäinen määräaikaistarkastus 12–18 kk
  - määräaikaistarkastusväli 3 vuotta
  - tarkastuslaitos määrää uusintatarkastuksen
  - tarkastustarra

Luku 3 Käsisammuttimien tarkastus ja huolto

- Laissa säädetään
  - tarkastus- ja huoltovelvoitteesta ja määräväleistä
  - tarkastuksen ja huollon sisällöstä
  - käsisammutinliikkeiden tehtävistä ja Tukesille tehtävästä toimintailmoituksesta
  - käsisammutinliikkeen vastuuhenkilön pätevyysvaatimuksista ja pätevyystodistuksesta
- Tarkastus tehtävä kahden vuoden välein
  - vuoden välein, jos käsisammutin on alttiina kosteudelle, tärinälle, lämpötilojen vaihtelulle tai pakkaselle
- Huolto tehtävä enintään 10 vuoden välein
  - valmistajan ilmoittamaa lyhyempää määrävälii on noudatettava
  - käytännössä huolto (uudelleen täyttö) on tehtävä myös, jos sammutinta on käytetty
- Tarkastus- ja huoltovelvoite ei koske koteihin hankittuja sammuttimia
- Liikennevälineiden käsisammuttimista säädetty muualla

Mikä muuttuu – Käsisammuttimien tarkastus ja huolto

- Käsisammutinliikkeen toimintailmoitus
  - vastuuhenkilöltä ei edellytetä päätoimisuutta
  - kiinteän huoltotilan vaatimus vain huoltotöitä tekevillä liikkeillä
  - määräaikaisuus poistuu
  - nykyiset pysyvät voimassa
- Vastuuhenkilön pätevyysvaatimukset
  - uusi vaatimus vuoden työkokemus
  - pätevyystodistuksen määräaikaisuus poistuu
  - nykyiset todistukset uusittavissa
- Tarkastus- ja huoltotyöt
  - sääntely nostettu asetuksesta lakiin
  - luettelointivelvoite poistuu
- Tarkastus- ja huoltovelvoite
  - tarkastusväli pääsääntö 2 vuotta
  - huoltoväli enintään 10 vuotta

Luku 4 Tuotteiden vaatimukset

- Laissa säädetään
  - tuotteiden yleinen turvallisuusvaatimus: oltava käyttötarkoitukseen sopiva ja toimittava oletetulla tavalla, keskeistä toimintavarmuus
  - tuotteen merkinnöistä, tiedoista ja ohjeista: tuotteen mukana oltava asianmukaisen ja turvallisen käytön edellyttämät tiedot, merkinnät ja ohjeet suomeksi ja ruotsiksi
  - tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittaminen
- Rakennustuotteiden osalta rakentamislain sääntely
- Asetuksella mahdollista antaa tarkempaa sääntelyä, jos tarpeellista esim. EU-sääntelyn toimeenpanemiseksi tai tuotestandardien soveltamisen tueksi
- Väestönsuojan laitteista ja varusteista oma pykälä
  - teknisistä vaatimuksista säädetty asetuksella, joka jää voimaan

5 ja 6 luku Valvonta ja erinäiset säännökset

- Valvonta
  - Tukes lain valvontaviranomainen
  - pelastusviranomaiset valvovat paloilmoittimien ja automaattisten sammutuslaitteistojen tarkastusvelvoitetta ja käsisammuttimien tarkastus- ja huoltovelvoitteita
  - laki lisätään markkinavalvontalain soveltamisalaan

- Voimaantulo 1.1.2025
  - siirtymäsäännöksillä mahdollistetaan nykyisten toimijoiden toiminnan jatkuminen

- Tarkennettu ja täydennetty sääntelyä
  - viranomaisen rekisteri ja tietojen luovuttaminen Tukesin verkkosivuilla
  - viranomaisen oikeus saada ja luovuttaa tietoja
  - kiellot ja pakkokeinot
  - tarkastuslaitoksen tiedonsaantioikeus
  - vastuuhenkilön kokeen järjestäminen
  - ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tunnustaminen
  - vastavuoroinen tunnustaminen
  - pelastus- ja rakennusvalvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuus
  - lain soveltamisen rajaus puolustuksen kannalta erityissuojattavissa kohteissa

Esityksen säätämisjärjestysperustelut

- PL 18 § Elinkeinovapaus
- PL 124 § Julkinen hallintotehtävä
- PL 10 § Kotirauhan suoja

- Henkilötietojen suoja

- Asetuksenantovaltuudet
  - valmistelussa sisäministeriön asetus paloilmoittimista ja automaattisista sammutuslaitteistoista (esityksen liitteenä) sekä sisäministeriön asetus käsisammuttimien tuotevaatimuksista

- Ahvenanmaan toimivalta

Esityksen vaikutukset

- Ei merkittäviä taloudellisia vaikutuksia
  - yrityksille säädetyt velvoitteet eivät pääosin muutu nykyisestä
  - yrityksiin kohdistuva sääntelytaakka vähenisi hieman toiminnanharjoittamista koskevan sääntelyn osalta
- Ei merkittäviä muutoksia viranomaisten toimintaan
- Esityksellä pyritään edistämään ja ylläpitämään rakennusten paloturvallisuutta, esityksen vaikutukset ovat kuitenkin välillisiä

- Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto

Lain soveltamisalaa kuvaavia lukuja

- Tukesin rekisterissä oli liikkeen vastuuhenkilöitä vuoden 2022 lopussa
  - paloilmoittimet 249
  - automaattiset sammutuslaitteistot 147
  - käsisammutinliikkeet 381

- Kolme hyväksyttyä paloilmoittimien ja automaattisten sammutuslaitteistojen tarkastuslaitosta, jotka tekivät vuonna 2022 (neljäs tarkastuslaitos aloittanut 2023)
  - 2000 paloilmoittimen varmennustarkastusta
  - 6080 paloilmoittimen määräaikaistarkastusta
  - 840 sammutuslaitteiston varmennustarkastusta
  - 3950 sammutuslaitteiston määräaikaistarkastusta

- Vuonna 2021 markkinoille saatettiin
  - 670 800 palovaroitinta
  - 50 200 häkävaroitinta
  - 319 200 käsisammutinta
  - 79 600 sammutuspeitettä

Lähde: Tukes

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi